

TUHAF BİR ÂDEM OLARAK ASAF HÂLET ÇELEBİ'NİN BİYOGRAFİSİ ÜZERİNE BAZI TUHAF NOTLAR

Mehmet AYDIN

1. Giriş ile M. Kutlu'nun B. Ayvazoğlu'nu Takdiri

Beşir Ayvazoğlu'nun, Kapı Yayınlarından çıkan 350 sayfalık *He'nin İki Gözü İki Çeşme Bir Asaf Hâlet Çelebi Biyografisi* adlı eserini, 2014 yılına veda ederken okudum. Ayvazoğlu'nun eseri, Kasım 2014'te yayımlandığına göre geç kalmış sayılmam.

Yazıya başlarken, Beşir Ayvazoğlu'nun velut bir yazar olduğunu belirtmek hiç fena olmaz. Çünkü bu, Ayvazoğlu'nun 2014 yılı içinde yayımlanan ikinci biyografik çalışması. Meraklılara onun 2014 yılı şubat ayı içinde yayımlanan *Yunus, Ne Hoş Demişsin Cumhuriyet Sonrası Yunus Emre Yorumları* adlı çalışmasını da hatırlatalım (Kapı Yayınları, İstanbul 2014).

10 Aralık 2014 tarihli *Yeni Şafak*'taki yazısında Mustafa Kutlu, Beşir Ayvazoğlu'nun, *He'nin İki Gözü İki Çeşme Bir Asaf Hâlet Çelebi Biyografisi* dolayısıyla “Beşir Ayvazoğlu şimdiye kadar verdiği eserler ile, isimlerini anmayayım (fitneye sebep olur), bazı yakın ve uzak dönem akademisyenlerimizin ve kültür adamlarımızın çok üstünde bir yer kazandı.” diyor. Kutlu, yazısının devamında da Ayvazoğlu'nu övmeyi sürdürüyor. Kutlu'nun elbette buna hakkı var. Böyle bir durum söz konusu olduğu için söylemiyorum ama Ayvazoğlu'nun, eserleri dolayısıyla takdir edilmemesi zaten büyük bir ayıptır. Hepimiz çabalarımızın karşılığı olarak takdir edilmeyi bekleriz. Elbette Allah'ın takdiri, bütün takdirlerden

daha üstündür. Ancak çabalarımızın sonucunda Allah'ın takdirini kazanıp kazanamadığımızı kestirebilmek kolay değildir.

Kutlu'nun yazısı Ayvazoğlu'nun olağanüstü çabalarının takdiri olarak da değerlendirilebilir. Takdir bir tür geri bildirim, bir tür okur tepkisi niteliği taşıdığı için estetik açıdan da değerlidir.

Ama şunu da atlamamak gerekir. Kutlu, "Ayvazoğlu şimdiye kadar verdiği eserler ile yakın ve uzak dönem akademisyenlerimizin üstünde bir yer kazandı." dediğine göre, onu akademisyenlerle karşılaştırıyor. Ayrıca içinde fitne bulunan bir de parantez var. Kutlu, fitneye sebep olacağı için Ayvazoğlu'nun hangi akademisyenlerin ve kültür adamlarının çok üstünde yer aldığını söylemiyor.

Öte yandan hem Kutlu'nun hem de Ayvazoğlu'nun okurları arasında akademisyenler de vardır. Üstelik akademisyenlerden bazıları adlarını anmayayım (fitneye sebep olur) Kutlu ile Ayvazoğlu'nun daha geniş kesimlerce okunması için epey çaba da göstermektedirler. Çünkü Kutlu ile Ayvazoğlu, eserleriyle Türkçeyi şerefliendiren ve zenginleştiren iki önemli yazardır.

Akademisyenlerle akademinin dışındaki yazarlar elbette karşılaştırılabilir. Ancak aynı konuyu da ele alsalar akademisyenler ile yazarlar farklı ilkelere hareket ederler ve amaçları da farklıdır. Dar vakitlere asla sığmayacak bu sorunu uzun uzadıya tartışmak gerekir. Hâlbuki bu yazının asıl meselesi Ayvazoğlu'nun son eseridir.

2. Ayvazoğlu'nun Çelebi Biyografisinin Çıkış Noktası ve Farkları

Ayvazoğlu'nun biyografisinde pek çok akademisyenin çalışmasına atıf vardır. Ayvazoğlu'nun çalışmasına da akademisyenler atıf yapacaklardır. Şunu da belirteyim. Ayvazoğlu'nun metninin en önemli hareket noktalarından biri Ali Birinci'nin Türk Tarih Kurumu Başkanı olduğu dönemde şairin özlük dosyasını sahaftan kurum adına aldırması ve bu özlük dosyasının yazarın kullanımına sunulmasıdır. (Ali Birinci de kitap kurdu bir akademisyendir). Elbette Ayvazoğlu'nun çalışması ile Asaf Hâlet Çelebi üzerine yapılan öbür çalışmalar arasında pek çok fark bulunabilir. Ama Ayvazoğlu'nun biyografik eserindeki en önemli fark, kendisinin de metni boyunca vurguladığı gibi onun, Çelebi'nin özlük dosyasını kullanmasıdır. Beşir Ayvazoğlu bu dosya sayesinde Çelebi ile ilgili pek çok yanlış düzeltebilmiştir. Söz gelimi, ben Çelebi'nin, Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü seminer kitaplığında çalıştığını okumuştum, Ayvazoğlu Çelebi'nin Psikoloji Bölümü seminer kitaplığında çalıştığını elindeki belgelere dayanarak anlatıyor. (Edebiyat Fakültesinde genel kitaplıktan ayrı her bölümün küçük seminer kitaplıkları vardı. Üniversite yönetiminin, bölümlerin seminer kitaplıklarıyla ilgili bir tasarrufu Alemdaroğlu'nun rektör olduğu dönemde basına da yansımıştı.)¹ Necatigil, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*'nde

1 Bu konuda 11 Nisan 2002 tarihli *Radikal*'de şöyle bir haber yer almaktadır: "Türkiye'nin en eski

Çelebi'nin Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde kütüphane memuruyken Gureba Hastanesinde öldüğünü yazmıştır.² Anlaşılan, Ayvazoğlu şair Necatigil'in sözlüğüne itibar etmemiştir. Bunu bir tercih meselesi olarak görmek gerek. Ancak hem Bilal Kırımlı tarafından hem de *Dergâh Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*'ndeki Asaf Hâlet Çelebi maddesinde muahharan Necatigil'deki bilgi tekrar edilmiştir. Buna tevafuk mu diyelim? Ayvazoğlu bunu da düzeltiyor. 13 Ekim'de Beylerbeyi'ndeki evinde kalp krizi geçirerek Haseki Hastanesine kaldırılan Şair 15 Ekim 1958 Çarşamba günü saat 16.00 sularında son nefesini verdi (s. 306). Necatigil, *İsimler Sözlüğü*'nde hatırı sayılır bir yer ayırdığı, *He* (1942), *Lâmelif* (1945), *Om Mani Padme Hum* (1953) adlı şiir kitaplarını sıraladığı şairin hiçbir eserine *Eserler Sözlüğü*'nde yer vermemiştir. Doğrusu ben Necatigil'in, Çelebi'nin eserlerinden hiçbirine *Eserler Sözlüğü*'nde niçin yer vermediğine bir türlü anlam veremedim.

On dört bölüm olarak tasarlanan Ayvazoğlu'nun eserinin ilk cümlesi trajiktir: "Asaf Hâlet Çelebi, ders kitaplarında yoktu." Çelebi'nin adı ve şiirleri belki hâlâ ders kitaplarında yoktur. Ders kitaplarında yer almamak, oluşturulmak istenen edebiyat kanonunun dışında kalmak veya edebiyat kanonundan dışlanmak anlamına gelir.

3. Asaf Hâlet Çelebi ile Şiirinin Tuhaflığı

Ayvazoğlu; Asaf Hâlet Çelebi'nin adıyla ilk defa nerede, ne zaman karşılaştığını hatırlayamıyor. Ama ben övünmek için söylemiyorum, hatırlıyorum. Ben Çelebi'nin adına ilk defa şimdi emekli edebiyat öğretmeni, kıdemli albay olan dostum Cüneyt Çelikkol'un defterlerinde rastladım. Dostum Cüneyt Çelikkol, Edebiyat Fakültesinde düzenli defterleri olan ve defter tutan nadir öğrencilerdendi. O, neredeyse bütün defterlerinin ilk sayfasına özene bezene Çelebi'nin, Arapça ibare de dâhil "Cüneyd" şiirini yazmıştı. Çelebi'nin şiiri, ne yalan söyleyeyim, o zaman bana hayli tuhaf gelmişti, hâlâ da öyle geliyor. Belki de insanın ilgisini çeken sanat eserinin yarattığı tuhaflık duygusudur. Bir taraftan da Çelebi'nin şiirinin hayli tuhaflığı dolayısıyla o zamandan beri beni çarptığını da eklemeliyim. Ayrıca bir sanatçı olarak Çelebi'nin de tuhaf biri olduğu söylenebilir. Bu tuhaflık muhabbetiyle Orhan Pamuk'un yeni eserine gönderme yaptığım sanılmasın. Bu başka türlü bir tuhaflık...

*bakanlar bana
gövdemi görürler
ben başka yerdeyim
gömenler beni*

eğitim kurumlarından Edebiyat Fakültesinin 220 bin kitap bulunan 16 bölüm kitaplığı ve genel kütüphanesi, rektörlüğün emriyle boşaltılmaya başlandı. Aralarında asırlık kitapların da bulunduğu çok sayıda yayının fakültenin bodrum katına yerleştirilecek olması, öğretim üyelerince tepkiyle karşılandı. Öğretim görevlileri, birçok tarihi kitabın ve zengin koleksiyonun yok olacağını iddia etti."

2 Behçet Necatigil, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, Varlık Yayınları, İstanbul 1960, s. 51.

*gövdemi gömerler
ben başka yerdeyim
aç cübbeni cüneyd
ne görüyorsun
görünmiyeni*

Bu tuhaflık meselesine işaret ettikten çok kısa bir süre sonra Mehmet Kaplan'ın *Edebiyatımızın İçinden*'i ile o günkü çalışmamı noktalamak istedim. Bir de ne göreyim:

“Om Mani Padme Hum”, bizde, “Musée de l’homme”dan çıktıktan sonra içimizde kalan garip, zengin, karışık intibalara benzer bir intiba bırakıyor. Gariplik ve acayıplık güzellik duygusuna galebe çalıyor. Fakat yer yer, ahenkten, masaldan, sembolden ve Ahmet Haşim’in şiir için zaruri gördüğü “mübhemiyet”ten gelen yeni bir şiir duygusu aldığımızı da inkâr edemeyiz. Çoğu alelade ve sığ olan ihsas şiirlerinden sonra derin ve kuvvetli bir tarafı var bunların.”³

Özellikle Kaplan'ın *garip, zengin karışık intibalara* sözleri ile *gariplik ve acayıplık* vurgusuna dikkatleri çekmek istiyorum. Ayrıca Harold Bloom'un 2014 yılı içinde *Batı Kanonu* adıyla çevrilen eserinde⁴ de büyük yazarların, şairlerin ve eserlerin tuhaflık izlenimi yarattığı vurgulanmıştır. Hayli tuhaf bir durum benim için. Aslında özellikle Asaf Hâlet Çelebi konusunda tuhaflık, acayıplık meselesinin çok daha fazla eşelenmesi gerekir. Belki bu mesele erbabı tarafından derinlemesine ele alınmıştır, bilmiyorum.

Sonra adı Cüneyt olan bir öğrencim oldu. Ona, her nedense birkaç kez derslerim sırasında “aç cübbeni Cüneyd” diye takılasım geldi. Cüneyt'ten o zaman hiçbir dönüt alamadım. Sonra bu Cüneyt'e uzun uzun işin aslını astarını anlattığımı hatırlıyorum. Bu Cüneyt'in kim olduğunu söylemeyeyim.

4. Şairin Ölümünden Başlayan Trajik Anlatısı

Ayvazoğlu'nun kitabının birinci bölümünü “Şair Öldü” çerçevesinde Çelebi'nin ölümü ile ilgili haberler ve akisler oluşturuyor. Yazar, tıpkı bir kurmaca metin gibi son- dan başlıyor Çelebi'nin tekmili on dört bölüm süren anlatısına. Biyografiler de eninde sonunda bir anlatıdan başka nedir ki. Ders kitaplarına ve kanona girmeyi bir türlü başaramayan tuhaf şairin cenaze alayı da mütevazı bir topluluktan oluşmuştur.

“Evet, şair ölmüş, Beylerbeyi Camii'nde ikinci vakti eş dosttan oluşan küçük bir cemaatle kılınan cenaze namazından sonra Küplüce Mezarlığı'nda toprağa verilmişti. Sadece şiirleriyle değil, her şeyiyle alay ettikleri şairin Cüneyd gibi cübbesinin içinde yok oluverdiğini görenler onun aslında yaşadıkları hayatı ne kadar zenginleştirdiğini ve bıraktığı boşluğun ne kadar büyük olduğunu fark ederek hayretler içinde kalmışlardı.

3 Mehmet Kaplan, *Edebiyatımızın İçinden*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1978, s. 170.

4 Harold Bloom, *Batı Kanonu*, çev. Çiğdem Pala Mul, İthaki Yayınları, İstanbul 2014.

“He'nin iki gözü iki çeşme”ydi.” (s. 30).

Ayvazoğlu ikinci bölümde başa dönüp şairin Cihangir semtinde geçen ve bir masal gibi başlayan çocukluğunu anlatır.

5. Asaf Hâlet Çelebi ile Nermi Uygur'un Beylerbeyi Yolculuğu

Üçüncü bölümde şair, Beylerbeyi'ne taşınır ve ömrünün sonuna kadar da orada kalır. Nermi Uygur, şairin Türkçe sevgisine vurgu yaptığı yazısında, kendisinin Edebiyat Fakültesinde asistan, Çelebi'nin kapı komşusu kitaplık memuru, ama kendisinden en az on beş yaş daha büyük olduğunu anlatır ve onunla Beylerbeyi yolunda vapurda buluşmalarına değinir.

O her zamanki gibi saygılı, bense utangaç. Koca adamın ağdalı tümceleri yüzünden ‘Hacivatça’ konuşma biçimine gülmek için kendimi zor tutardım. Gene de bazen saatlerce Beylerbeyi İskelesi’nde oturup konuşurduk. Bazen de “Köşkümüz” diye gurur duyduğu Kuzguncuk tepesine, yıkıkça eve tırmandığımız olurdu. Ne mi konuşurduk, şiir, şiir. En incelerine dek bildiği Fransızcanın, Uzakdoğu mistik felsefesinin derinliklerinde yitip giderdik.

Apaydınlıkça anımsıyorum, bir gün heyecanlı heyecanlı birkaç şiirini ardarda okudu. Birden dayanamadım, ağzımdan dökülüverdi: “Asaf Hâlet Bey, siz bir A-düşkünüsünüz!”. Ben ne diyorum demeye kalmadan o hep uzakta Asaf Hâlet Bey, boynuma sarılmak istercesine, nerdeyse titreyen bir sesle siz-geleneğini bozup, “Ah! Sen, buldun işte, evet öyleyim öyleyim” diye çevremizdekilerin bile dönüp bakmalarına neden olan yüksek perdeden bir sesle bağırdı. Ama hemen toparlandı. Kısık denebilecek bir sesle “Öyleyim, öyleyimdir Beyefendiciğim!” diye mırıldandı.⁵

Nermi Uygur'un ki de kısa bir Asaf Hâlet Çelebi anlatısıdır ve devamı vardır. Elbette Ayvazoğlu'na niçin Nermi Uygur'un yazısını görmediğini sormak doğru olmaz.

Şairle ilgili şimdi nerede okuduğumu bir türlü çıkaramadığım bir hatırayı eklemeliyim. Çelebi'nin Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü seminer kitaplığında çalıştığı dönem olmalı. Bir 10 Kasım günü, saat 09.05 sularında herkes saygı duruşundayken Çelebi Beyazıt Meydanı'nda yürümeye devam eder. Bunu fark eden polisler Çelebi'yi yaka paça tutuklayıp Beyazıt Karakolu'na nezarete atarlar. Atladığım başka ayrıntılar da vardır. Edebiyat Fakültesi Dekanının araya girerek polisleri ikna etmesiyle şairi karakoldan bırakırlar. Mehmet Kaplan'ın söylediği gibi “Deliler, çocuklar, şairler ve kadınlar akıl ile bağlı olmayabilirler”.⁶ Şairler herkes saygı duruşundayken yürüyebilir.

5 Nermi Uygur, *Eşekler, İkindiler, Yetişimler, Üç Kitap, Deneme*, YKY, İstanbul 2004, s. 183. Nermi Uygur'un Çelebi ile ilgili denemesi daha önce *Adam Sanat*'ta yayımlanmıştı ama ben o sayıyı aramama rağmen bulamadım.

6 bk. Mehmet Kaplan, *Edebiyatımızın Bahçesinde Dolaşırken*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2007, s. 100.

Ayvazoğlu, Çelebi ile ilgili birçok kaynağı görmüş ve ustalıklı kullanmıştır. Dilerse bu yazıyı kitabına bir zeyl olarak değerlendirebilir. Nermi Uygur da daha baştan şairdeki tuhaflığın farkına varmıştır. Aslında şairdeki tuhaflığı fark etmeyende tuhaflık vardır. Ama bu tuhaflığını fark edenin yapması gereken “Om mani padme hum” diye tempo tutturup şairin ardından teneke çalmak değildir.

6. Şairin Kakule İkrâmı ve Kadınları

Şairin tuhaflikları arasında yanındakilere kakule ikramı da vardır. Asaf Hâlet’in, Beylerbeyi’nden Şirket-i Hayriye vapuruyla yaptığı yolculuklar sırasında cebindeki kutuyu çıkarıp içindeki kakulelerden yanındakilere “Mideye küşayış verir, beyefendi, almaz mısınız?” diyerek ikram ettiğine Aslan Kaynardağ birçok defa tesadüf etmiş, hatta bu sayede Çelebi ile aralarında samimi bir dostluk kurulmuştur (s. 53).

Ayvazoğlu’nun eseri görselleri açısından da zengin bir metindir. Bu görseller arasında Çelebi ile ilgili karikatürler de vardır. Eserin tasarımı konusunda yayınevinin de hakkını teslim etmek lazım. Güzel bir işçilik örneği göstermişler, ürünlerini en güzel şekilde sunabilmek için çabalamışlar. Kapak için aynı şey söylenemez. Birçok Yunus gibi, ortada bir bütün Asaf Hâlet Çelebi resmi yanlarda iki yarım resim...

Ayvazoğlu, onun *Eşrefoğlu Divanı* adlı yayınının başındaki 56 sayfalık etüdü Türk kültür ve tasavvuf tarihi bakımından son derece değerli bulur. Çelebi’nin başka çalışmaları da vardır. *Divan Şiirinde İstanbul* bunlardan yalnızca biridir. Şairin eski Uzak Doğu ve özellikle Hint kültürüne ilgisi dikkat çekicidir. Şairin eşi “Nermin Çelebiler tarafından Cemil Meriç’in *Hint Edebiyatı* (1964) adlı eserinin aslında eşine ait olduğunun iddia edilmesi üzerine Cemil Meriç’in kızı Ümit Meriç bu iddiayı şiddetle reddetmiştir (s. 221). Bizde dedikoduya bayıldığımızdan mıdır nedir bu tür tartışmalar pek sık yaşanır ve yazılır. Bu dedikodu atlansa olmaz mıydı?

Ayvazoğlu’nun eserinde Çelebi’nin bütün cephelerine yer verilmiştir. Onun posbıyıkları, kilosu, kadınlarla ilişkileri, tuhaf kıyafetleri ve özellikle kravatları, Hintli baharat tüccarına benzeyişi vb. anlatılmıştır.

Eserdeki XVIII. bölümün konusu “Şairin aşk hayatı”dır. Burada şairin aşk hayatıyla şiirleri arasında ilişkiler kurulmaya çalışılmıştır. Çelebi, iki defa evlenmiş, ikinci eşi dayısının kızı Nermin Çelebiler’le hayatının sonuna kadar evli kalmış, ancak bu evliliği sırasında başka kadınlarla da derecesi çok belli olmayan birtakım ilişkiler geliştirmiştir.

Çelebi’nin Aslan Kaynardağ gibi bazı dostları onun ufak tefek eşi Nermin Hanım’ı görünce “Kadıncığım” şiirini hatırlamışlardır (s. 236). Şairin “Mariyya” şiirleri de hayatına giren Portekizli gerçek Maria Barbas’la ilişkilendirilmiştir. Bunları biyografik şiir yorumu çabaları olarak da değerlendirmek mümkündür. Ben her zaman Lizbonlu Maria Barbas’ın hayalî bir varlık, hayalî bir kadın olarak kalmasını

tercih ederim. O şiirdeki “simsiyah saçlı kadın mariyya”ya ergenlik sivilceleri de gerçeklik de yakışmıyor, hayal yakışıyor. Ayrıca bunların, Çelebi'nin metinlerinin şiirselliğine de hâlel getirdiğini ve anlamlarını daralttığını düşünüyorum. Ancak şairin de belki istemeden buna zemin hazırladığı söylenebilir.

Çelebi biyografisinin XX. bölümünde şairin bir “Küçük memur” olarak yaşadıklarına değinilir. Farklı kurumlarda küçük memur olarak çalışan Şair, özellikle çalıştığı kütüphane müdürleriyle ters düşmüş, sorunlar yaşamış ve soruşturmalar geçirmiştir. Akıl dışı metinler üreten şairin akıl işi küçük memuriyetleri başarıyla sürdürmesini beklememek gerektir. Burada Beşir Ayvazoğlu, Haldun Taner'in felsefe bölümünde öğretim görevlisi olduğunu ve Şair'le konuştuklarını anlatır. Yazarın, Haldun Taner'in Felsefe Bölümü'nde öğretim görevlisi olduğu bilgisine yazarın nasıl ulaştığını bilmiyorum. Taner, Edebiyat Fakültesinde tiyatro tarihi dersleri vermiştir. Bunu Ayşegül Yüksel'in *Haldun Taner Tiyatrosu* (Bilgi Yayınevi, İstanbul 1986) gibi farklı kaynaklardan doğrulamak mümkündür.

7. Om Mani Padme Hum ya da Sonuç

Asaf Hâlet Çelebi için Mehmet Kaplan'ın nevi şahsına münhasır tip nitelmesini kullanmasını beklerdim. Hoca'nın Çelebi'nin şiirleri ile ilgili yazdıklarını bu vesile ile yeniden okudum. Böyle bir nitelermeye rastlayamadım. Ayvazoğlu da bunu söylemiyor. Nevi şahsına münhasır öbeği sözlüklerde “kimseye benzemeyen, kendine özgü davranışları olan kimseler için söylenir” şeklinde tanımlanır. Bir de eksantrik var. “Kimseye benzemediği için tuhaf karşılanan, alışılmıştın dışında olan, garip, şaşırtıcı (davranış veya kimse) de eksantrik sözünün anlamlarından biridir. Ben “eksantrik”in Türkçeden ayrıksı ile karşılanabileceğini düşündüğümü daha önce de yazmıştım. Asaf Hâlet Çelebi için nevi şahsına münhasır tip de eksantrik de ayrıksı da hatta uçuk da denebilir. Benim tercihim ayrıksıdan yana vesselam. Zinhar, söylediklerim Şair'i taziz veya tahkir olarak anlaşılmasın, rica ederim.

Benim ilgimi Ayvazoğlu'nunkiler gibi Stefan Zweig'in biyografileri de çekiyor. Dilerim, Ayvazoğlu'nun eseri sayesinde ayrıksı Şair yeni okurlar tarafından keşfedilir ve okunur. Peki, Şair yeni kuşaklar tarafından kolayca anlaşılabilir mi? Şiirin anlaşılması kadar duyulması, daha önce yazmıştım, duyumsanması da önemlidir. Üstelik şiirde anlamın her şey olduğunu hiç kimse söyleyemez.

Ve ben Asaf Hâlet Çelebi biyografisi vesilesiyle ilk defa bir baharatçıdan 50 g. “kakule” aldım. Sahi, kakule zihne mi mideye mi küşayış verir? Semih Güngör⁷ zihne, Beşir Ayvazoğlu mideye küşayış verdiği gerekçesiyle Çelebi'nin antika kutulardan yanındakilere kakule ikram ettiğini aktarıyorlar, göreceğiz...

Om mani padme hum...

7 Semih Güngör, *Asaf Hâlet Çelebi*, Suffe Yayınları, İstanbul 1985.